

ב"ה

Ritual Purity, the Shul and Hakafos

Table of Contents

Ritual Purity and the Shul	1
Expansion of a Ban	2
Qualifying the Limitations	4
The Poskim	4
<i>Shulchan Aruch and Rema</i>	4
<i>Magen Avraham</i>	6
<i>Alter Rebbe</i>	7
<i>Sefardic Custom</i>	8
Hakafos for Women	9
<i>The Rebbe's Letter to Rabbi Riskin</i>	10

Ritual Purity and the Shul

The ancient, controversial¹ work, *Beraisa de-Nidah* rules that a woman may not enter a *Shul* throughout her menstruation period until she immerses in a *Mikvah*.²

The *Rishonim* differ as to whether this ruling was accepted in practice. A number of medieval works present this ruling as binding,³ while many others promote

1 ראה 'תורה שלמה' (ל, ע' 332).

2 'ברייתא דמסכת נדה' ('תוספתא עתיקתא', פרנקפורט תרמ"ט, ע' 42): "אמר רבי חנינא אפילו הרוק של נדה שהיא מרקקת ודרסו בעלה או בניה נטמאין בכל צורך, ואסורין ליכנס לבית הכנסת עד שיטבלו את עצמן במים, למה – שהרוק כנדה".

חלק מהמקורות דלהלן הובאו בבית יוסף (או"ח סוף סי' פח) ובדרכי משה (יו"ד קצה אות ח). חלק מהדעות השונות בענין זה צוינו בשו"ת 'יחזה דעת' (ח"ג סי' ח) ע"ש.

3 רוקח (נדה סי' שיח): "לכך בנדתה . . אסורה ליכנס בבית הכנסת עד שתטבול במים". ובכלבו (סי' קמה): "ואסורין ליכנס לבית הכנסת עד שיטבלו את עצמן במים למה שהרוק כנדה". [ולאידך, ראה ברוקח שם סי' יז: "מנהג נשים בעוד שרואה אינה הולכת לבית הכנסת ואין בו איסור". וצ"ע].

ובתרומת הדשן (ח"ב סי' קלב, הובא לקמן בשלימות בהערה 13) הביא בשם הא"ז דהוא איסור גמור, אך כתב שם דבא"ז קטן מבואר שהוא רק חומרא, וכ"ה בא"ז שלפנינו (ראה בהערה הבאה).

לבנות בדורות האחרונים, בגלל שחושך הגלות כל-כך התגבר. אבל לדבר זה יש כבר תקדים בדורות קודמים בלימוד לילדות באופן אישי, או בקבוצות קטנות, אם כי כמובן לא בהיקף של ימינו.

כמו כן, לגבי המנהג של הדלקת נרות על-ידי ילדות עוד לפני הנישואין, דבר שלאחרונה נהיה נפוץ, מנהג זה היה קיים בהרבה קהילות בעלות רקעים שונים.

אולם, בעניין של שמחת-תורה והקפות, בשום מקום לא היה שום תקדים להשתתפותן בפועל של נשים, אף-על-פי שדווקא בקשר לשמחת-תורה נעשו הקלות מסוימות, כפי שמובא באחרונים לסימן תרס"ט. אבל עתה אני מבין שהסיבה לכך פשוטה, והיא, זו שצוטטה למעלה, אלא שמאחר שהיא לא מובאת בקשר להלכות שמחת-תורה, עלולים בקלות לא לשים לב אליה. זהו מצב שבו ניתן באמת ליישם את אמירת חז"ל: "כשם שמקבלים שכר על הדרישה, כן מקבלים שכר על הפרישה".

למותר לומר שאין לי שום התנגדות לכך שתצטט אותי בקשר למכתב זה, כלומר, שזוהי חרטה על העמדה הקודמת, משום שהדבר העיקרי הוא שהמנהג בפועל יהיה בהתאמה מדוייקת אל ההלכה.